

حه مه سه عید، ململانی و ده بی؟

سه لام عه بدوللا

هیچ کاتیک ناویراو ئه وه نده شپرزو زه لیل نه بووه، له بری ئه وهی، ره خنه له بۆچوونه کانم یا له هه لویسته کانی خۆی بگریت، خۆی دابه زاندوووه بۆ ئاستی قسه لۆکی هه ندی کهس. گهرچی من تو سقالیک خراپه م بۆیان نه بووه، وه لی ئه وان له پشته وه خه نجه ریان لی وه شاندم. سه یر ئه وه یه کاکه حه مه هاتوووه قسه ی ئه وانم پی ده فرۆشیته وه. ئه م هه موو شتانه ی له میشکدا بووه و له گه ل خۆمدا باسی نه کردوووه، هه موویان بۆ رۆژی ته نگانه هه لگرتوووه ئیستا خستوووه تیه سه ر کاغه ز. حه مه سه عید منی به هاوری خۆی زانیوو، چه ندین جار ئامۆژکاری دۆستانه م کردوووه، تا ده ست له بابته ی سووک هه لگری و خه ریکی بابته ی داهینه رانه بی. به داخه وه هه یچ سوودی نه بوو. ئه م زاته دوو جار داوایشی لی کردم بابته تیمک پیشکه شی بکه م. ئیستا بووه به پاله وانی قادسیه و تاوانی ئه نفال و هه له بجه له نیو به عس و یه کیتی (خوا قبول ناکا ۵۰-۵) دابه ش کردوووه، خه نجه ری ژه هراوی ئه و که سانه به ده سته وه گرتوووه، وه ک "پیاو" و "رۆشنبیر"، گوایه ره خنه م لی ده گری، به لام خه نجه ر ده وه شی. ئه مه یه حه مه سه عید و ململانی سه رپاستی له گه ل مندا. له به ر ئه وه ی وه لامی پی نییه، هاتوووه هیرش بۆ سه ر بواری شه خسی ژیا نم ده با، به بی ئه وه ی ناویشم به ینی! له مه شدا سه رکه وتنی به ده ست نه هینا. تکیه پیش ئه وه ی ئه م وه لامه م بخوینته وه، ووتاری که (وشه) کانت راده مووسم - حه مه سه عید بخوینته وه له کوردستان نیت. به خه تای ده زانم خوینته ر به م تۆمه تانه وه خه ریک بی، به راستی شایه نی وه لامدانه وش نین، به لام خۆ ده بی له م ململانییه دا، لایه ک هه لویستی درووست و به ویزان بی.

ئه مه ش وه لامی یه ک به یه کی تۆمه ته کانیه تی، ئیوه ش خۆتان بریار بدن:

۱/ په نابردن بۆ درۆکردن له لایه ن که سیکه وه خۆی به رۆشنبیر بزانی، عه بیه یه کی له راده به ده ره و نابی کهس له ئاستیدا بی ده نگ بی. حه مه ده بی ناوی ئه و هه لویستم به ینی که "به مه ته رزی کۆنه به عسیانه وه په یوه ست بووه". ئه م جۆره ئه سلویانه، هه لویستی ده زگا کانی موخابه راتی عیراقیه بۆ به دناوکردنی که سانی تیکۆشه ر، نه ده بوو حه مه ئه م ریگایه ی بگرتایه به ر. کاک عه لی مه حمود چونکه نیاز پا که و زانی هه له ی کردوووه، ره خنه ی له خۆ گرت، سه ره رای ئه وه ش، سه ره رای ئه وه ی به کردوووه نه ک ته نها به نووسین، به وه ناسراوم به شداری ئه کتسیونی توندره وانه کردوووه له دژی فاشیسته کانی عیراق، سه ره رای ئه وه ی به هه یچ شیوه یه ک به رپرسیار نیم له وه ی که سانی تر که ته نانه ت ناویشیا نم نه بیستوووه، به چا که یا خراپه ناوم به ینن، حه مه سه عید هاتوووه پشتی به کۆنه به عسییه ک به ستوووه، به بی ئینسافی منی خستوووه ته ئه و به ره یشه وه. ئه و ره خنه یه ی حه مه، چه ند درووست و خاوینه؟ ئه م جار به راوردی بکه ن له گه ل هه لویستی من له ووتاره که م (وه لامیک به سامان که ریم، سه لاح شوان و عه بدوللا محمود). هیوادارم حه مه سه عید فیری ململانی خاوین و پشتته ستور به راستی بی.

۲/ شه رم ئه که م لیستی یارمه تیدانی سه ددان کهس و چه ندین پرۆژه ی رۆشنبیری به ینم، جگه له یارمه تیدانی زۆر که می خزموکاره کانم. پیم وابی، له شوینیکدا، حاجی ئه نوهر، باسی هاریکارییه کی بچووکی منی کردبوو، که ئه ویش به ئه رکی خۆم زانیوه. من زۆر شانازی به وه ده که م که من سه ره رای ده ستکورتیم، هه رگیز له یارمه تیدان، که مه تر خه میم نه کردوووه، هه ر بۆیه وا ئیستا خیریشم پیده شی. ئه وانه ی ئه م زانیاریانه یان به به ریز حه مه سه عید داوه، خۆشیا ن تۆزیکیا ن به رکه وتوووه، به لام شایه نی باسکردن نین.

٢/ قەد نەزمانیووە کاری شوفیری ئەوەندە عەیبە. بەندە لە بەر بیکاری، پار سال، وەك شوفیر ئیشم بۆ خەلك كردووە. لە سنووری تورکیادا، سووکایەتییهکی زۆریان پێدەکردین، بەلام چونکە حەمەسەعید رۆشنیبرە، وەلی بەم چەشنە بیر دەکاتەو، بەم رەخنەیه که بە قەرزەریگرتوو، رووی جەندرمە تورکەکانی سپی کرد.

٣/ چونکە حەمە پیاووە بە هەموو مانای وشەکە، بۆیه دابی گۆرپینی جگەر گۆشەکانم بە عەیبە دادەنی، دەشیخاتە ناو ووتارەکی! پێی وایە دایبی گۆرپین تەنها کاری ئافەرەتانه. برا من بە حیرانی مندالەکانم دەبم!

٤/ لێرەشدا دەلێم و بۆ خاتری خاتران دووبارە دەکەمەو: ئەو و ئەو پیاووە کوردە بەرێزانەن که لە ناو ئافەرەتانی هەموو گەلانی دنیا بە ئافەرەتانی کوردی هەر چوار پارچەکەو، دەپۆنەووە بۆ کوردستان ژن دەهینن. بۆ؟ لە بەر ئەووی ئەوان ئافەرەتیکی "پاک"یان دەوی جلیان بۆ بشۆری و گسکیان بۆ بدا، ئافەرەتیکی "خۆمانەیی خاوی"یان دەوی!. پێشی چەند سالیکیش (لە گومانە یاخیکانی کەلات) باسی ئەم گرتەم کردوو و چۆن ئەو جۆرە ژنەینانە لە ئاستی تەماتە کپینە، نەك خۆشەویستی و هاوسەری.

٥/ بەلێ، بە سەر بەزییوو دووبارە دەکەمەو: لە پیناوی جیبەجی کردنی داخواری ئاشتی خەلکی کوردستان، ئامادەیشم پیلایوو هەموو سەرکردە پایە بەرزەکان ماچ بکەم! ئەمە بکەن بە عەیبەیهک لە سەرم، منیش بە سەر بەرزێ بۆ خۆم دادەنێم!

٦/ دۆلاری چی؟ بۆچی باسی ناکە؟ ئاودەست نەما پاکێ نەکەمەو، ریسۆرانت نەما، قاپی تێدا نەشۆم، شەقام نەما پاکێ نەکەم، کارگە نەما تیشی تێدا نەکەم (لە هامبۆرگ). ئەو پوولە دایک و خوشکەکانم، مندالەکانم و خۆم پێویستیمان پێ بوو، بۆ ئەو ئەرکی ئاشتی خەرجم کرد. خاوەن مروەت، خالم ٥٠٠ ماریکی بۆ قەرزکردم و پێی گەرامەو. خۆزگا یارمەتیمیان بدابا، هیچ نەبێ بۆ کپینی پلیتی فرین. کاک ئیسماعیل بەرزەنجی ئاگاداری ئەم وەزەمە بوو، ئەو پێی ووت، ئامادەم ئالتوونی هاوسەرەکەم بۆت بفرۆشم. پرسیار لە جەزا چنگیانی و یاسین بانخیلانی بکەن، بە چ حالیک سەفەرمان کرد. لێرەدا دەمەوی بلێم که هەندێ کەس هەن لە بری ئەووی بە فاکت وەلامم بدنەو، تومەت بۆ هەلەدەواسن و دەلی: پارە لە پارتی وەرگرتوو. من لێرەدا تکا لە بەرپرسیارانی پارتی و لە گشت حزب و ریکخراو و گروپەکان دەکەم، ئەگەر بە هەر شێوەیهک یارمەتییان داوم بۆ رای گشتی بلاوی بکەنەو. ئەم هێرشە ناپەروایانە که روو بە رووم بونەتەو، باجی "هەلە" ئامادەنەبوونە بۆ دابەشکردنی تاوانی ئەنفال لە نیو فاشیستەکان و یەکیتهی و بەرەوی کوردستانی. من دەلێم هیچ هێزێک بۆی نییه لە ژێر هیچ بیانوییهک کۆمەڵکوژی بکا، ئەو باسی حزبایەتیم بۆ دەکا، من بەرگری لە یەکگرتنی هەموومان لە بەرامبەر جینۆساید دەکەم، ئەو پێم دەلی، رەخنەیان لێ ناگری! ئاخر من کە ی بێ دەنگ بووم لە بەرامبەر هەر دەستدریژکردنێک یا کاریکی ناپەو؟ ئیستا هاتووێ بە قسە خەلکی "بەویژدان" دەکە؟ خۆت باشتر دەزانی بۆچی پەنا بۆ درۆ دەبە، ئاخر ئەمە کە ی ئاستی تۆیه برا؟ کە ی ئاستی رۆشنیبرە؟ من لەم تۆمەت بەستنه ناگەرێم. مالپەرەکانی کوردستان شوینی درۆ بلاوکردنەو سوکایەتی بە خەلک نین. ئەو و تارێک نییه بۆ خزمەتکردنی خەلکی کوردستان، بۆیه شەرمەزارییهکی گەورەیه بۆ سایدەکان، لەمەودوا بۆ تۆ ووتار بلاوبکەنەو. بەپاستی بەم وتارە سەلماندت که قەلەمەکەت بۆ رق و قینە، سووکایەتی پیکردن بە کار دەهینی و ئاستی دیالۆک و رەخنە بەرەو وێرانی دەبە.

٧/ کاک ئیسماعیل چونکە دەزانی باری ژیانم لە رادە بەدەر لێژ، پێی وتم بۆچی نابێ بە ئەندامی سەندیکای رۆژنامه نووسان تا تۆیش پارچە زەوییهکت دەست بکەوی. پاش گفتوگۆیهکی دوور و درێژ، منیش وتم بۆچی نا. بە خۆم قەلەمم نەخستوو تە سەر کاغەز. ئەو پێشنیار و هەولێ دلسۆزانە ی ئەو برامە بوو. ئیستایش نازانم چی بەسەر هاتوو. سوپاس که بە بێرتان هینامەو. بە دلنیاوییهو پرسیار لە بارەیهو دەکەم.

٨/ بەلێ، پاش ماوییهکی کورت بەسەر راگەیانندی شەپری ئەمریکا لە ئەفغانستان، کۆمونیست و وچەپەکان خۆپیشاندانێک لە دژی بن لادن و ئەمریکایان بەرپاکرد. من تێدا بەشداریم کرد و خۆپیشاندەرەکان چەندین بانق، دوکانیان دایە بەر بەرد و

زبلی سەر جاده کانیان ئاگر تیبه ردا. ئەمه عهیبه یکی تێدایه؟ له ماوهی بوونم له ئەلمانیا، له سه‌ددان خۆپیشاندا و ده‌رگیری له گه‌ل فاشیست و پۆلیسه‌کان به‌شداریم کردووه. من ته‌نها نانوسم...

پێش چه‌ند رۆژێک له پالتاک ووتی من خه‌ریکی داهێنانه‌کانی خۆم. ئەمه بوو داهێنانه‌که‌ت؟ من باسی ئەنفال و هه‌له‌بجه‌م له گه‌ل کردووه، باسی هه‌لۆیستی به‌رزی هادی عه‌له‌وی، ئۆدۆرنۆ... هتد کردووه، ئەو باسی ژیا‌نی شه‌خسی و دایبی گۆرینی هیناوه‌ته ئاراوه! بۆ ئەوه‌ی ره‌خنه‌ له به‌رپرسی کوردستانپۆست بگری، باسی باوکی که‌مال ده‌کا. ئایا حه‌مه‌سه‌عید قبوول ده‌کا یه‌کێک پێ بلی: تۆ نانی پۆلیست خواردووه (باوکی پۆلیس بووه)؟. حه‌مه‌سه‌عید چ په‌یوه‌ندییه‌کی به‌ باوکییه‌وه هه‌یه؟

حه‌مه‌سه‌عید به‌م ئاسته‌ ده‌یه‌وی خه‌باتی ١٤ سا‌لم بۆ ئەنفال و هه‌له‌بجه‌ و ئەوه‌ی گ‌ردوومه‌ بسپ‌رێته‌وه! تانه‌ له هه‌ژاریبوونم ده‌دا. ئایا ئەمه‌ کارێکی دروسته‌ کردوویه‌تی؟ تا چ راده‌یه‌ک وتاره‌که‌ی په‌رۆشی و د‌لسۆزی بۆ دیالۆک پاراستووه؟ من هه‌یچ نالیم، ته‌نها ده‌ستخۆشی لێ ده‌که‌م بۆ ئەو ئاسته‌ پێی گه‌یشتووه‌و بۆ ئەو درۆ شاخدارانه‌. قه‌له‌م بۆ پێشه‌وه‌بردنی کۆمه‌لگایه‌، نه‌ک بۆ سوگایه‌تی و قۆشه‌چه‌پیتی حه‌مه‌سه‌عید. چاوه‌پوانی ئەوه‌م، ئیوه‌ قسه‌ی خۆتان بکه‌ن. بێ ده‌نگی تاوانه‌. قه‌له‌می‌ک قوربانیان له‌ت بکات، نامه‌ی ریش سپیان بۆ دادگای ده‌نیمارکی بنووسی بۆ ناوی خه‌لکه‌وه، شیعری پاقلۆه بنووسی، ئەمجا درۆ بکات و بگاته‌ ئاستی هێرشێ شه‌خسی، چیت‌وه‌لامی ناده‌مه‌وه.

٢٠٠٢/٤/٣